

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0825U002753

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 07-07-2025

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Усенко Олена Юріївна

2. Olena Usenko

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 051

Назва наукової спеціальності: Економіка

Галузь / галузі знань: соціальні та поведінкові науки

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: 051 Економіка

Дата захисту: 14-07-2025

Спеціальність за освітою: Економіка

Місце роботи здобувача: Дніпровський державний університет внутрішніх справ

Код за ЄДРПОУ: 08571446

Місцезнаходження: пр. Гагаріна, 26, Дніпро, Дніпровський р-н., 49005, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство внутрішніх справ України

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 9312

Повне найменування юридичної особи: Дніпровський державний університет внутрішніх справ

Код за ЄДРПОУ: 08571446

Місцезнаходження: пр. Гагаріна, 26, Дніпро, Дніпровський р-н., 49005, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство внутрішніх справ України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Дніпровський державний університет внутрішніх справ

Код за ЄДРПОУ: 08571446

Місцезнаходження: пр. Гагаріна, 26, Дніпро, Дніпровський р-н., 49005, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство внутрішніх справ України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 06.81

Тема дисертації:

1. Державна інвестиційна політика формування людського капіталу
2. State Investment Policy for the Human Capital Formation

Реферат:

1. В першому розділі узагальнено теоретичні засади та емпіричні дослідження людського капіталу, що дозволило визначити його ключову роль у забезпеченні економічного зростання, формуванні національного добробуту та стимулюванні соціально-економічного розвитку. Проаналізовано соціально-економічні передумови становлення теорії людського капіталу, зокрема інтеграцію досягнень третьої науково-технічної революції та зростання значення висококваліфікованої праці у структурі витрат виробництва. Розглянуто фундаментальні взаємозв'язки між інвестиціями, освітою, державною політикою та економічною віддачею людського капіталу на основі досліджень Т. Шульца та Г. Беккера, що дозволило виявити його відмінності від фізичного капіталу та визначити значущість позитивних екстерналій для суспільства. Доведено, що усвідомлення цих екстернальних ефектів формує передумови для ефективної державної політики у сфері розвитку людського капіталу через забезпечення доступу до освіти, охорони здоров'я та створення сприятливого регуляторного середовища. Досліджено інвестиції в людський капітал як детермінанту комплексного економічного розвитку в умовах глобалізаційних трансформацій. Розкрито взаємозв'язки між

інноваційною динамікою, соціальною мобільністю та інституційною еволюцією. Визначено значення гендерних аспектів у процесах управління людським капіталом, що активізують кумулятивні ефекти, сприяють підвищенню продуктивності праці та формуванню інклюзивних економічних моделей. Охарактеризовано роль гендерно - орієнтованої політики у трансформації людського капіталу на стратегічний ресурс сталого розвитку, що інтегрує соціальні, технологічні та екологічні чинники в систему довгострокової конкурентоспроможності. Розкрито ключову роль державної інвестиційної політики у формуванні людського капіталу. Досліджено стратегічні напрями державного інвестування в освіту, охорону здоров'я, науку та інновації, що забезпечують якісний розвиток людського потенціалу. Обґрунтовано необхідність комплексного підходу до формування людського капіталу через поєднання матеріальних і нематеріальних інвестицій. Виокремлено механізми стимулювання приватних інвестицій, включаючи податкові пільги, гранти та державно-приватне партнерство. Встановлено, що адаптація політики до регіональних особливостей дозволяє мінімізувати територіальні диспропорції та забезпечити збалансований розвиток людського капіталу. Визначено державну інвестиційну політику як важливий інструмент підвищення конкурентоспроможності країни, що сприяє сталому економічному зростанню через ефективне використання людського потенціалу. В другому розділі досліджено еволюцію концептуальних підходів до оцінювання людського капіталу, що пройшли шлях від традиційних вартісних методик до складних економетричних моделей, здатних враховувати багатofакторний вплив інвестицій у здоров'я та освіту на довгострокову продуктивність трудових ресурсів. Виявлено чутливість людського капіталу України до макроекономічних змін, що зумовлює необхідність комплексного регулювання державної політики у цій сфері. Проаналізовано альтернативні методи оцінювання, зокрема методологію Джоргенсона-Фраумені та Індекс людського капіталу, які деталізують структурні аспекти взаємозв'язку між інвестиціями в людський капітал та економічним зростанням. Доведено кореляцію між складовими Індексу людського капіталу та окремими Цілями сталого розвитку, що підтверджує доцільність інтеграції відповідних індикаторів до стратегій соціально-економічного розвитку. Здійснено комплексне дослідження інвестиційних процесів у сфері людського капіталу в Україні. Визначено ключові суб'єкти інвестування – домогосподарства, державні інституції та корпоративний сектор. Виокремлено специфіку сімейних інвестицій, що включають не лише фінансові витрати, а й часові ресурси, спрямовані на розвиток когнітивних компетенцій та здорового способу життя. Досліджено інституційні зміни у сфері освіти, серед яких позитивні тенденції, зокрема диверсифікація форм власності навчальних закладів та розширення державно-приватного партнерства, а також проблеми, зокрема депривація освітніх послуг у сільській місцевості та дисбаланс між попитом і пропозицією на ринку праці. Виявлено значну частку приватних витрат на охорону здоров'я, що обмежує доступ до якісних медичних послуг, особливо в сільській місцевості. Оцінено наслідки пандемії COVID-19 та військових дій, які спричинили системні дисфункції у сферах освіти та охорони здоров'я.

2. The first section summarizes the theoretical foundations and empirical studies of human capital, which made it possible to determine its key role in ensuring economic growth, forming national welfare and stimulating socio-economic development. The socio-economic prerequisites for the formation of the theory of human capital are analyzed the integration of the achievements of the third scientific and technological revolution and the growing importance of highly skilled labor in the structure of costs Production. The fundamental relationships between investments, education, public policy and economic return of human capital are considered based on the studies of T. Schultz and G. Becker, which made it possible to identify its differences from physical capital and determine the significance of positive externalities for society. It is proved that awareness of these external effects forms the prerequisites for effective state policy in the field of human capital development through providing access to education, health care and creating a favorable regulatory environment. Investments in human capital as a determinant of complex economic development in the context of globalization transformations have been studied. The relationships between innovation dynamics, social mobility and institutional evolution are revealed. The importance of gender aspects in the processes of human capital management, which activate cumulative effects, contribute to increasing labor productivity and the formation of inclusive economic models, is determined. The role of gender-oriented policy in the transformation of human capital into a strategic resource of sustainable

development, which integrates social, technological and environmental factors into the system of long-term competitiveness, is characterized. The key role of the state investment policy in the formation of human capital is revealed. Strategic directions of state investment in education, healthcare, science and innovations that ensure high-quality development of human potential have been studied. The need for an integrated approach to the formation of human capital through a combination of tangible and intangible investments has been substantiated. Mechanisms for stimulating private investments, including tax benefits, grants and public-private partnerships, are allocated. It has been established that the adaptation of policies to regional specifics allows minimizing territorial disproportions and ensuring balanced development of human capital. The state investment policy has been identified as an important tool for increasing the competitiveness of the country, which contributes to sustainable economic growth through the effective use of human potential. In the second section, the evolution of conceptual approaches to the assessment of human capital, which have gone from traditional cost methods to complex econometric models capable of considering the multifactorial impact of investments in health and education on the long-term productivity of labor resources, is investigated. The sensitivity of human capital of Ukraine to macroeconomic changes is revealed, which necessitates a comprehensive regulation of state policy in this area. alternative valuation methods, in particular the Jorgenson-Fraumeni methodology and the Human Capital Index, which detail the structural aspects of the relationship between investment in human capital and economic growth. The correlation between the components of the Human Capital Index and individual Sustainable Development Goals has been proved, which confirms the expediency of integrating the relevant indicators into socio-economic development strategies. A comprehensive study of investment processes in the field of human capital in Ukraine has been carried out. The key investment entities – households, state institutions and the corporate sector – have been identified. The specifics of family investments, which include not only financial costs, but also time resources aimed at the development of cognitive competencies and a healthy lifestyle, are allocated. Institutional changes in the field of education are studied, including positive trends, in particular the diversification of ownership forms of educational institutions and the expansion of public-private partnerships, as well as problems, in particular, the deprivation of educational services in rural areas and the imbalance between supply and demand in the labor market. A significant share of private healthcare expenditures has been identified, which limits access to quality health services, especially in rural areas.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Освоєння нових технологій транспортування енергії, впровадження енергоефективних, ресурсозберігаючих технологій, освоєння альтернативних джерел енергії

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

- Усенко О., Попель О. Інвестиційна політика в контексті молодіжної міграції: шляхи і механізми реалізації. Український журнал прикладної економіки та техніки. 2023. №3. С. 394-399
- Усенко О. Вплив державної інвестиційної політики на розвиток людського капіталу в сучасних умовах. Вісник Хмельницького національного університету. Серія: Економічні науки. 2024. Том 336. №6. С. 653-658
- Усенко О. Людський капітал як фактор економічного розвитку. Modeling the development of the economic systems. 2025. №1. С. 303-309

- Усенко О. Історичний розвиток концепції людського капіталу. Енергосбереження. Енергетика. Енергоаудит. 2024. №12 (203). С. 104-117
- Усенко О. Трансформація підходів до управління людським капіталом у світлі сучасних глобальних тенденцій. Український журнал прикладної економіки та техніки. 2025. Том 10. №1. С. 278-282

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Впровадження не планується

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Сидоров Олександр Анатолійович
2. Oleksander Sidorov

Кваліфікація: к. е. н.

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Дніпровський державний університет внутрішніх справ

Код за ЄДРПОУ: 08571446

Місцезнаходження: пр. Гагаріна, 26, Дніпро, Дніпровський р-н., 49005, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство внутрішніх справ України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Демченко Олександр Вікторович
2. Oleksandr V. Demchenko

Кваліфікація: д. е. н., 08.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-0796-7164

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Льотна академія Національного авіаційного університету

Код за ЄДРПОУ: 37939527

Місцезнаходження: вул. Степана Чобану, 1, Кропивницький, Кропивницький р-н., 25005, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Ларіна Тетяна Федорівна

2. Tetiana F. Larina

Кваліфікація: д. е. н., професор, 08.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-3149-8430

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Державний біотехнологічний університет

Код за ЄДРПОУ: 44234755

Місцезнаходження: вул. Алчевських, буд. 44, Харків, Харківський р-н., 61002, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Вітковський Юрій Петрович

2. Yurii P. Vitkovskiy

Кваліфікація: д. е. н., професор, 08.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-5806-8671

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Сілезька Академія

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження: ul. Rolna, 43, Katowice, 40-555, Польща

Форма власності: Державна

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. М'ячин Валентин Георгієвич

2. Valentyn H. Myachin

Кваліфікація: д. е. н., професор, 08.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Дніпровський державний університет внутрішніх справ

Код за ЄДРПОУ: 08571446

Місцезнаходження: пр. Гагаріна, 26, Дніпро, Дніпровський р-н., 49005, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство внутрішніх справ України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Хамініч Світлана Юріївна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Хамініч Світлана Юріївна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Почтовий Максим Миколайович

Реєстратор

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна